

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ponedjeljkom i petkom u 8:15

Proroštvo i apokaliptika

prorok – נביא *nabî'* [navi]

Sveto pismo;

B. Lujić, *Starozavjetni proroci*

amdg.ffdi.hr → nastava

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
amdg.ffdi.hr → nastava

Jonin proročki uspjeh

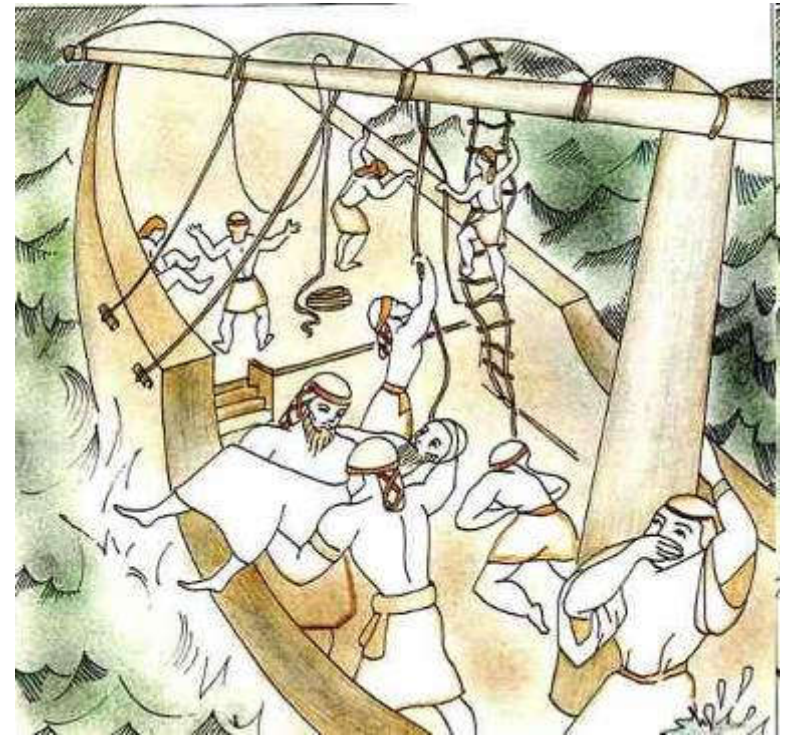

Ninivljani povjerovaše Bogu (Jon 3,5)

Bjegunac

- ים *jām* more, מים *májim* voda
- ירד (*jārad*, “silaziti” 4x Jon 1,3[2x].5; 2,7):
  - Luka Jafa (3)
  - Brod za Taršiš (3)
  - Na dno lađe (5)
  - “siđoh” – u ribi (2,7)
- *Iskren (Jon 1,9s):*
- **vjernik (9)**
- **bježi (10)**
- *Preuzima krivnju (12):*
  - “zbog mene”
  - “Bacite me!” – bijeg ili žrtva?

Prva molitva

- Tek u 2,2 progovara Bogu
  - *Optužuje (v4):*
- “Ti si me bacio” (v4)
- Odbačen? v5 (kao Kajin)
  - *Priznaje vezu s Bogom (v7):*
- יהוה, Bože moj
  - *Teološki uvid u 2,10:*
- “Spasenje (korijen: ישע *jāša*) pripada Gospodinu”
  - *Plodovi:*
- Jona opet ustaje 3,3 (usp. 1,2) i kreće u Ninivu

S. Dalí, Jona u ribljoj utrobi, Sacra Biblia 1964-1967

Uspjeh

- **Stekli povjerenje, stavili pouzdanje u Boga (Jon 3,5)**
  - Vjeruju u obraćenje Božje (2x 3,9)
  - **KS: povratiti, odustati;**
Š. opet umilostiviti, odustati
- ***Kolik trud (3,4):***
  - “Jedan dan” – trećina Ninive
- ***Obraćenik u 3,6?***
- **Kralj ninivski – pokornik (3,6)**
- **Vjera mornara u 1,5.14.16:**
  - “Svaki svome bogu” (5)
  - Zazivaju Gospodina (14)
  - prinose žrtve Gospodinu (16)

Otvoren razgovor

- ❑ Druga molitva (2,2; 4,2)
- *Negativni radikalizam (4,3.8):*
- “Smrt je bolja!”
- *Opaka tvrdnja na koju Bog oba puta reagira (4,4.9):*
- “Čini li ti ljutnja dobro?”
  - ❑ Obje strane govore
- *Iskustvena komunikacija (4,1.6.9):*
  - ❑ Srdžba (1)
  - ❑ Hlad → radost (6)
  - ❑ sunce, užaren vjetar (6) → srdžba (9)

Jona poznaje zakon (4,2)

- יהוה (Jon 4,2) =
- milosrdan, milostiv, spor na srdžbu, bogat dobrotom
- Objava Mojsiju u Izl 34,6
  - Jona dodaje (4,2):
- *sažaljenje nad zlom רעה $rā'â$*
  - Kod Ninive (רעה 3,10)
  - Zahvatilo Jonu (רעה 4,1)
  - Gospodin liječi (רעה 4,6)
- Sam iskusio spasenje (2,10s):
  - “Gospodinu pripada spasenje”
- Riba ga izbacila na kopno (2,11)

Pouka proroku

- Kako Jona odgovara na pitanje o emociji (4,4s)?
- Napušta dijalog (4,5)
  - Zlorabi sjenicu (4,5)
  - *Razumljiva emocija* prema Asiriji
- Na početku realno o sebi (4,2s):
- Htio sam pobjeći (2), uzmi život moj (3)
- Na kraju prvi govor koji sluša (4,10s)
  - Razlika: bršljan ⇔ stotinu tisuća ljudi
- *Postao slušatelj?*
- Više truda nego s mornarima, kraljem i gradom

Mihej

– teolog “Ostatka”

- 6. od XII
- 2,12; 4,7; 5,6s; 7,18
- jedini 5x “ostatak” u XII
- מִיכָה “tko [je] kao...”
- ime definirano u molitvi 7,18 s El

Prorok bez titule

- Iz kojega mjesta (1,1 usp. 1,14)
- o kojemu prorokuje 1,14
- Mih 3,12
- Primjer kod Jr 26,18
- Sličan Izaiji 1,8; 4,1-5; 4,10
  - Hoda gol i bos 1,8; Iz 20,2-4
  - Hodočašće naroda Mih 4,1-5; Iz 2,2-5
    - U vrijeme Ahaza i Ezekije o Babilonu (4,10)
    - I pozitivnoj ulozi kao Jr
- Usporedba u 4,9s; 5,2?
  - Žena koja čeka dijete 4,9s; 5,2; Iz 7,14

U dijalogu

- ❑ Kome govori u Mih 1,2? U 1,11.13.15?
- Poslušajte svi narodi 1,2 (usp. 4,2);
  - ❑ usp. Mihej ben Jimla 1 Kr 22,28)
- Šafirka (1,11); Lakišanka (v13); Marešanka (v15)
  - ❑ Glavari i vođe Izraela u 3,1.9:
- Moraju poznavati (3,1) → preziru (KS: gadi im se) (9) משפט *mišpaṭ*
  - ❑ Posljedice u 3,4.12?
- Bog će sakriti lice (3,4) → propast Jeruzalema (v12)
  - ❑ Sugovornici u 4,9-14; 5,1...?
- kći Sionska (4,9-14); Betlehem Efrata (5,1)

U snazi Duha (3,8)

- Govor *protiv* proroka u Mih 2,11; 3,5:
- Priznat tko o vinu proriče (2,11)
- Ako dobiju hranu, proriču mir (3,5)
  - Sudbina u 3,6s:
- Doći će tama nad njih (3,6)
- Neće dobiti odgovora (3,7)
  - Mihejeva snaga u 3,8; 7,7?
- Duh Božji (3,8)
- Pouzdaje se u Boga (7,7)
  - Eshatolog (4,1; usp. 2,4; 4,6; 5,9; 7,11s):
- kraj danâ (4,1); onaj dan 2,4; 4,6; 5,9; 7,11s

Teolog

- ❑ Dopušta Bogu da govori (npr. 1,6; 6,3-15)
  - ⇔ prorok npr. 1,2.8
- ❑ Gospodin će svjedočiti (1,2), zakukat ću (8)
- Božji govor: Samarija kamenje (1,6)
- Pravda se s narodom: “puče moj” (6,3-15)
  - ❑ Završetak knjige u 7,14-20?
- Mihej proroštvo zaključuje molitvom
  - ❑ Tko je Bog u 2,3; 4,7 i 4,13?
- kralj (2,13; 4,7) i gospodar sve zemlje (4,13)
  - ❑ Gospodin smišlja zlo (2,3) kome (v1)?
- onima koji smišljaju zlo (v1) – rat Gospodnji

Božje milosrđe

- Tko je Bog u 2,12; 4,6s; 7,14?
- Pastir – skupit će Ostatak kao ovce (2,12)
- Okupit će šepavo i prognano (4,6s)
  - (Vladar će pasti stado u Božjoj snazi 5,2)
- Molitva *pastiru* (7,14):
- “Pasi svoj narod!”
  - Zaključna Božja osobina u 7,18?
- Bog koji oprašta Ostatku (7,18):
  - “nosi” krivnju, prelazi preko prijestupa
  - Uživa u privrženosti (povezanosti)

